

Lilla Harrie kyrka

55.7929, 13.2016

Kyrkan uppfördes sannolikt under senare delen av 1100-talet och tros vara byggd av den kände Mårten stenmästare. Under 1400-talet revs den ursprungliga absiden och koret fick en rak avslutning i öster. Under samma århundrade försågs innertaket med valv. Vid en restaurering 1939 - 1940 upptäcktes grunden till den ursprungliga absiden, och några år senare återuppfördes absiden för att tjäna som sakristia.

På 1400-talet förändrades kyrkans utseende då tornet restes och det plana trätaket ersattes med slagan kryssvalv i tegel över koret och långhuset. Tornet stod dock färdigt först i mitten av 1800-talet, samtidigt som det södra vapenhuset revs. Troligen fick kyrkan också fått sina nuvarande fönsteröppningar vid detta tillfälle.

I mitten av 1950-talet fick tornet sitt enkla sadeltak efter ritningar utförda av domkyrkoarkitekt Eiler Graebe, och kyrkan fick därmed sitt nuvarande utseende. Tidigare hade tornet avslutats med fyra gavelrösten och en trubbig spira. 2013 gjordes en större renovering. I koret togs altarring och altaruppsats bort för att ersättas av ett mindre stenaltare. Stenarna till detta tros ha tillhört den gamla absiden som revs på 1400-talet

Altartavlan som numera är placerad på orgelläktaren är utförd 1942 av konstnären Pär Siegård, som var en av grundarna till modernistgruppen "De Tolv", och känd för sin expressionistiska stil. Motiven är Jesus som välsignar lärjungarna före himmelfärden.

En äldre altartavla från år 1744 som numera är placerad på långhusets norra vägg föreställer "Frälsarens nedtagande från korset". Tavlan togs bort från altaret år 1882 och såldes till målarmästare Jonsson, som i sin tur såldes tavlan vidare till konstnär Lundegård. Därefter blev kyrkoherde Thulin på Örtofta ägare till tavlan som då placerades på pastorexpeditionen där, innan den åter hamnade i kyrkan.

När predikstolen från 1599 restaurerades på 1940-talet återställdes dess ursprungliga färger.

På predikstolen finns förutom fyra änglahuvud, Kristian IV:s namnchiffer och bokstäverna LMS, AMS, SWS samt årtalet då predikstolen tillverkades. Ljuskronan i koret är från 1600-talet och malmljusstakarna med inskrifter samt Kristian IV:s namnchiffer är från år 1642.

Målningar på bågar, ribbor och korvalv är utförda av Tåstarpsgruppen som var verksam under 1400-talet.

I långhusets västra travé finns kompletterande ornamentala kalkmålningar som är gjorda år 1942 med målningarna från 1400-talet som förebild. Målningarna i absiden är utförda under 1500-talet av Lilla Harriegruppen, med motiv som tolkar Yttersta domen med Kristus, Maria och Johannes Döparen i östra valvkappan, och apostlabilder i de övriga.

På korväggarna finns otydliga bildfragment.

Dopfunten med runinskrift berättar i översättning att Martin eller Mårten gjorde mig, och är liksom kyrkan ett verk av Mårten Stenmästare. Dopfatet av mässing är från 1500-talet och har som motiv ängeln Gabriels besök hos jungfru Maria i Nasaret.

Den nya digitala orgeln ersatte 2013 en äldre orgel från 1984. Piphuset är placerat uppe på orgelläktaren, och spelbordet står i det främsta bänkkvarteret framme vid predikstolen.

I vapenhuset står två gravstenar av kalksten fastsatta. Den vänstra är rest över en befallningsman på Örtofta gård och den högra över en allmogekvinna.

Över ingången till det lilla vapenhuset finns en kopia av ett Tympanofält som visar Kristus omgiven av Abel och Kain. Det påträffades vid renoveringen år 1942 och har suttit som överstycke till en av kyrkportalerna. Originalen finns på Lunds Universitets Historiska museum.

Lillklockan anses vara från 1500-talet, men storklockan av malm göts redan år 1395 av Harumannius enligt den latinska inskriptionen.

På kyrkogården finns bland annat en gravsten som bär en speciell historia. Det är Emma Anderssons enkla minnessten. Emma mördades 1927 av kvarnbrännaren Martin Svensson, mer känd som Veberöds mannen, som anställt Emma som hushållerska.

Källor:

Webb: Kävlinge församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Pdf: "Lilla Harrie kyrka - Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning". Lunds stift. Karl Johan Holmberg. 2015.